

Fatih Ayakapı'da bulunan, 'atmosferi ile büyüleyen, kimilerini çocukluğuna, kimilerini ise yüzyıllar öncesine götüren'* hamamlardan birisi olan

Küçük Mustafa Paşa

Hamamı

bir gayri menkul

danışmanlık firması olan

Coldwell Banker

'ın Türkiye ofisi tarafından satışa sunulmuş.

15. yüzyılda **Kara Mustafa Paşa** tarafından inşa ettirilen hamam döneminin diğer pek çok kamusal binası gibi bir vakıf yapısıymış. 1. Dünya Savaşı sonrasında

Vakıflar İdaresi

tarafından satılarak özel mülkiyete geçen hamam, muhtemelen hamamların günlük bir ihtiyaç olmaktan çıkmaları sonucunda, 1995 yılında kapatılmış.**

Küçük Mustafa Paşa Hamamı'nın, sıradan bir emlak gibi satışa çıkartılmış olması her ne kadar garip bir durum olsa da, liberalizm, özellikle de neo-liberalizm çerçevesinde bakıldığı zaman çok da şaşırtıcı değil. Dünya'nın hemen hemen bütün coğrafyalarında sancılı geçiş dönemlerine neden olan ekonomik sistem dönüşümleri (19. Yüzyıl Batı edebiyatı ya da 1. Dünya Savaşı bu

sancılı geçişlere örnekler) Türkiye gibi demokrasi ayağı zayıf olan ülkelerde daha yıkıcı sonuçlara yol açabiliyor. Çevremizdeki her şey, piyasa ekonomisi kısılcı içinde, birer metaya dönüştürülürken, bu dönüşümün bir parçası olmak, tartışmak, sorgulamak isteyen sesler ya işlevsiz kılınıyor, ya da zaten oldukça cılız ve kendinden emin olmayan bir şekilde çıkıyor.

Hızlıca yakın kent tarihimize baktığımız zaman liberalist ekonomi uygulamalarının yapılı çevre üzerindeki ilk zararlarının geleneksel konut mimarisi üzerinde olduğunu hatırlarız. Nedenleri bilinmeyen yangınlar sonucunda oto parka dönüşen ahşap konutlar, kendi kaderlerine terk edilmiş evlerin apartmanlara dönüşmesi ya da apartmanlar arasında sıkışan konakların birer birer çocuk yuvası haline gelmesi sonucunda geleneksel sokak dokusuna rastlamak hemen hemen imkansız bir hale geldi.

Gizlice yok etmenin bir sonraki aşaması ise, turizmin bir milli kalkınma ve dünya ile bütünleşme politikası olarak kabul edilmesi sonucunda, tarihi eserlerin çeşitli gösteriler için kiralanmasıydı. Yüksek ses desibelinin antik tiyatro, ortaçağ kalesi gibi yapılar üzerinde yaratabileceği olumsuz etkiler, ülke tanıtımı veya ekonomik kalkınma karşısında pek bir öneme sahip olamadı.

Küçük Mustafa Paşa hamamının satışından sorumlu olan gayrimenkul danışmanı Ülkü Aydın, 'böyle tarih kokan bir yapının satışıyla her zaman karşılaşamayacağını, yatırımcılar için bulunmaz bir fırsat olduğunu'* belirtmiş. Galiba artık hem Anadolu'nun, hem de İstanbul'un sadece tarih kokmadığını ya da tarihin beşiği gibi klişelerle tanımlanamayacağını farketmemiz gerekiyor. Başa çıkmaya çalıştığımız eserler tarihin ta kendisi ve turizm istatistiklerinin, popüler söylemlerin ve kalkınma politikalarının ötesinde öneme sahipler.

Görünen o ki Küçük Mustafa Paşa Hamamı da, İstanbul'da bulunan nice sayısız örnek gibi, piyasa kuralları çerçevesinde bir oldu bittiye kurban edilme tehlikesi ile karşı karşıya. Değişim, dönüşüm kaçınılmaz ancak yapılı çevremize hak ettiği incelik ile yaklaşabilmek ya da yaklaşılmasını güçlü bir şekilde talep edebilmek de kentli olmanın değişmez şartı. "

*İstanbul'un Fethi ile Aynı Dönemde İnşa Edilen Muhteşem Türk Hamamı Satışta. Coldwell Banker Türkiye Ofisi'nin satış tanıtım bülteninden.

**Esra Kudde, Küçük Mustafa Paşa Hamamı Erkekler Bölümü Restorasyon Projesi. İTÜ Fen Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2007